

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 752/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Ruženou Bubenčíkovou, Kollárova 8, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžo 17/2015 z 1. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2016 včas doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Sžo 17/2015 z 1. novembra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým bol v neprospech sťažovateľov zrušený rozsudok Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) o umiestnení líniovej stavby – miestnej komunikácie vedúcej k ich domu.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia žiadali mesto Trnava o umiestnenie líniovej stavby, miestnej líniovej komunikácie – prepojovacej komunikácie medzi ulicami Pavla Mudroňa a Maximiliána Hella, aby si zabezpečili v trnavskej mestskej štvrti Pekné pole prístup k svojmu domu a pozemku. Na návrh stavebníkov a sťažovateľov vydal stavebný úrad mesta Trnava rozhodnutie z 18. augusta 2011 o umiestnení líniovej stavby „Miestna komunikácia – cesta A-MOK 3,75/30“. Proti rozhodnutiu sa odvolali viacerí susedia – [REDACTED] a spol. (ďalej len „susedia“), pretože cesta mala ísť cez ich pozemky. Krajský stavebný úrad v Trnave rozhodnutím č. KSÚ-OSP-2011/00835/P1 z 15. decembra 2011 prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Rovnako aj krajský súd rozsudkom č. k. 20 S 7/2012-110 z 29. októbra 2013 v spojení s opravným uznesením č. k. 20 S 7/2012-145 z 11. decembra 2014 zamietol správnu žalobu susedov. Na odvolanie susedov však najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Trnave zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Je potrebné podrobnejšie uviesť, že v správnej žalobe susedia ako žalobcovia namietali, že k umiestneniu komunikácie chýba verejný záujem, pretože tamojšej štvrti postačuje účelová cesta alebo iné alternatívy. Miestna komunikácia by viedla cez ich pozemky, ktoré by museli byť vyvlastnené, k čomu chýba verejný záujem. Krajský súd zamietnutie správnej žaloby odôvodnil tým, že prepojovacia komunikácia medzi ulicami Pavla Mudroňa a Maximiliána Hella je v súlade s platným územným plánom aktualizovaným v roku 2009, teda v súlade so všeobecne záväzným nariadením č. 345 o Územnom pláne mesta Trnava. Zahrnutie cesty do schválenej územnoplánovacej dokumentácie vylučuje potrebu posudzovania iných možných riešení komunikácie. Krajský súd uviedol, že z pohľadu susedov ako žalobcov sporná daňová povinnosť verejného záujmu na vyvlastnení pozemkov bude s konečnou platnosťou riešená vo vyvlastňovacom konaní.

Podľa krajského súdu nie je možné sa stotožniť s argumentáciou susedov, že v prípade parciel č. [REDACTED] nejde o verejné priestranstvo, teda verejne prístupné pozemky vo vlastníctve mesta Trnava, pretože by to v opačnom prípade logicky vylučovalo potrebu vyvlastňovacieho konania, ktoré podľa právneho názoru najvyššieho súdu vysloveného v odôvodnení rozsudku sp. zn. 6 Sžp 12/2011 z 23. novembra 2011 je jedným z možných spôsobov zabezpečenia, aby aj ulica Mudroňova bola miestnou komunikáciou tak, ako je klasifikovaná v územnom pláne mesta.

4. Proti zamietaciemu rozsudku krajského súdu sa odvolali žalobcovia (susedia). V odvolaní tvrdili, že správne orgány nerozhodli zákonne, pretože sa nevysporiadali s ich vlastníckym právom a nerozhodli spolu s rozhodnutím o umiestnení komunikácie aj o pripojení cesty. Tvrdia, že napriek územnému plánu, ulica Mudroňova nie je miestnou komunikáciou, čo vyplynulo z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžp 12/2011. Susedia ako odvolatelia zdôrazňujú časové súvislosti, pretože platný územný plán vymedzil komunikácie v lokalite Pekné pole ako verejnoprospešné stavby v januári 2005, teda až rok a pol po skolaudovaní komunikácie na ulici Pavla Mudroňa (1. júla 2003) a viac ako rok po uzavretí dohody o ukončení zmluvných vzťahov (6. decembra 2003), v ktorej sa mesto dohodlo so stavebníkmi, že komunikácia a chodníky na ulici Pavla Mudroňa zostávajú vo vlastníctve obyvateľov tejto ulice, ktorí ju vybudovali výlučne z vlastných zdrojov. Napokon susedia argumentovali tým, že sťažovatelia vôbec nie sú oprávnení na začatie vyvlastňovacieho konania, a tak ani na podanie žiadosti o umiestnenie stavby. Vo vyjadrení k odvolaniu sťažovatelia uviedli, že susedia mali vedomosť, že na ich pozemkoch má byť umiestnená stavba miestnej komunikácie, a spochybňovanie možnosti sťažovateľov žiadať o umiestnenie stavby nemá oporu v zákone.

5. Najvyšší súd odvolaniu susedov vyhovel a zrušil nielen rozsudok krajského súdu, ale aj rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Trnave. Hlavným argumentom najvyššieho súdu bol nesúlad územného plánu so skutkovým stavom. Rozhodnutia správnych orgánov musia vychádzať z právneho a skutkového stavu veci v čase vydania rozhodnutia, ktorý stavebný úrad musí rešpektovať, preto v danej veci a v predmetnom

územnom konaní je dôležitá skutočnosť, či v čase vydania rozhodnutia išlo o miestnu alebo účelovú komunikáciu. Ako zo spisového materiálu vyplýva, podľa ustanovení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (najmä § 3d ods. 3) táto komunikácia nemá charakter miestnej komunikácie. Vymedzené predĺženie ulice Pavla Mudroňa vnímané v územnom pláne ako „miestna komunikácia“ je v rozpore so skutočným stavom, pretože pozemky, na ktorých je cestné teleso postavené sú vo vlastníctve viacerých fyzických osôb, a nie mesta Trnava, a komunikácia nebola zaradená do siete miestnych komunikácií. Skutočnosť, že nejde o miestnu komunikáciu, ale o komunikáciu účelovú, vyplýva aj zo skoršieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžp 12/2011 týkajúceho sa vyvlastnenia. Najvyšší súd tiež poukazuje na skutočnosť, že správne orgány sa nevyrovnali s otázkou paralelnosti rozhodnutí o umiestnení obdobných stavieb na identických pozemkoch pre rôznych navrhovateľov (umiestnenie líniovej stavby „Prepojovacia miestna komunikácia medzi ulicami Pavla Mudroňa a Maximiliána Hella: cesta B-MOK 3,75/30“).

6. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tvrdia, že dôvody, na ktorých je založený rozsudok najvyššieho súdu sú zjavne nedôvodné, svojvoľné a neospravedliteľné, a tak nezlučiteľné s právom na súdnu ochranu. V ústavnej sťažnosti opakujú nezohľadnené argumenty z doterajšieho konania. Sťažovatelia hlavne akcentujú záväznosť územného plánu. Taktiež má byť kolaudačné rozhodnutie, ktorým bola skolaudovaná časť spornej cesty vystavaná susedmi ako účelová komunikácia, podpísané zástupcom starostu, ktorý na to nemal oprávnenie.

7. Na základe uvedenej argumentácie sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted], bytom [redacted] a [redacted] [redacted], bytom tamtiež na základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Bratislava sp. zn. 4Sžo/17/2015 z 4.11.2015 porušené boli.

2. *Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžo/17/2015 z 4.11.2015 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Bratislava na ďalšie konanie.*

3. *Najvyšší súd SR v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume € 363,80 (2 úkony á € 143,- + € 8,58 paušál + € 30,32 DPH) do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Ruženy Bubenčíkovej, advokátky, so sídlom Trnava, Kollárova 8.“*

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

10. Podstatou veci je tvrdenie, že najvyšší súd napadnutým rozsudkom arbitrárne zrušil rozsudok krajského súdu ako správneho súdu, ktorým bolo potvrdené administratívne rozhodnutie o umiestnení stavby – miestnej komunikácie, čím malo byť porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd tak v neprospech sťažovateľov zvrátil rozhodnutia, na základe ktorých mala byť k ich nehnuteľnosti vybudovaná cesta s “vyšším“ verejnoprávnym statusom miestnej komunikácie.

11. Z hľadiska kritéria *ratione personae* treba uviesť, že sťažovatelia sú nositeľmi subjektívnych zákonných práv v správnom konaní, a taktiež v konaní o žalobe proti rozhodnutiu správneho orgánu boli uznesením krajského súdu pribratí za účastníkov konania, a preto môžu podať ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým kasačným rozsudkom najvyššieho súdu

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch

13. Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v čl. 46 až čl. 50 ústavy (porov. I. ÚS 117/05). Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (porov. II. ÚS 88/01). Súd

nemusi rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07), najmä s § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia rozsudku (v súčasnosti podľa § 220 Civilného sporového poriadku).

Ústavný súd je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavno-procesných princípov konania pred uvedenými orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie o jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon.

14. V uvedenej súvislosti ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je možnosť intervencie zo strany ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak ochranu neposkytujú všeobecné súdy (porov. *mutatis mutandis* I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť (porov. § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde; ďalej porov. aj *mutatis mutandis* I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Občianskeho súdneho poriadku (v súčasnosti Civilného sporového poriadku), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 211/2016).

15. Osobitosťou prerokúvanej veci je skutočnosť, že jej predmetom je zrušujúce rozhodnutie, čo znamená, že konanie najprv na správnych orgánoch, a potom prípadne na

všeobecných súdoch ďalej pokračuje. Sťažovatelia usilujú o kasáciu kasácie. Ústavný súd však stabilne (II. ÚS 880/2016, II. ÚS 868/2016, II. ÚS 727/2016, II. ÚS 152/2016) až na špecifické výnimky (II. ÚS 369/08) vychádza z toho, že jeho hlavnou úlohou je ochrana ústavnosti konania ako celku, a preto sťažnosť v tejto časti odmieta ako neprípustnú, keďže v ďalšom konaní sa môžu sťažovatelia domáhať ochrany svojich práv. V tomto prípade teda existuje „iný súd“, a to krajský súd, resp. najvyšší súd povolaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľov.

16. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia budú mať možnosť opätovne hájiť ochranu svojich práv v konaní pred prvostupňovým súdom, a preto sťažnosť možno posúdiť aj ako neprípustnú v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2017